

באהרַה של תורה

פשת עיון ודרש בפרשת השבוע ופנוי השקפה לך ומופר / נכתב ונערך ע"י הרב רואבן גולן

תוכחת המערבית:
רחובות- הוהנה 5/5
טלפון- 08-9744220
דו"ל להערות והצטפנות
לקבלת העלוון מידי שbow:
rg5740@gmail.com

©

גליון 228 מנחים אב תשע"ז

יוזל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתיה מדרש להוראה ולרבנות וכולוי יום לאברכים מצוינים

פרק עקב

"סלם מוצב הארץ", שהוא ראשי תיבות "סיום מסכת לעשות", היפך הס"מ שאומר "סיום מסכת אין לעשות". ועל כך נאמר "ויקץ יעקב משנתנו", ודרשו חז"ל "משנתנו", כלומר שעשה סיום משניות. וזהו "ויאמר אכן יש הד' במקומ הזה", בוגר המשנה האחרונה בש"ס (עוקצין ג, יב) שבה נאמר עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק שי' עלמות, שנא' להנحال אהובי יש ואוצרותיהם מלאה".

ג. והצדיקים הקפידו על קר לאק במסכתות אלא בכל ספר, אם בפרשת השבעו או ספרי מוסר וחסירות, להתחילה וללמוד כל ספר בעקבות דף אחר דף מכירכה לכרכיה עד שיטימוהו. ומגנו בפרק מלתת אחיזה בלימודם לס"מ שנלחם וונגע מהארם לסייע מסכתות וספרים.

ולכן בסיסי מסכת מבקשים "שם שערותני לסייע מסכת זו וכן תערוני להתחילה מסכתות וספרים אחרים ולסייעים". הגם שלכברה היה ליתן הוראה לה' אף על שיבוכו להתחילה בלימוד המסכת שיטים נכם שמקש ממנה שיעורו להתחילה מסכת חדשה]. ובvier בא ספר אוור החמה להרב זונדל קרוור, שהתחילה מסכת זו ולא חכמה גודלה, כי אין לה התנדבות כוחות הטומאה. אך מי שישים מסכת אחת והוכיח שיש לו את זה הסיטים, הס"מ אינו מניח לו להתחילה מסכת

חדשיה כי אף אתה יסייע, ועל כך אנו מבקשים סייעתא דשמיא מיוודה. ד. וורשי ישומות אמרו שמו של הס"מ הוא אף ראשי תיבות "סיום מצחה אין לעשות". כי כאמור אין הוא מתנגד לדוקא ליטום מסכת אלא כל סיום רוחני באשר הוא. וכן אין הווחרנו "כל המצווה אשר אנכי מעצור היום תשרמן לעשות", וכדברי המדרש "אם התחלה במצוות גמור אותה", כי ח"ז אם לא תסימנה יתן הדבר אחיזה לכוחות הטומאה.

זיהה של צדיקים

"שמלאך לא בלהה מעלייך" (ח, ד)

הابן עוזרא פירש הענין על פי דרכו לאחו בדרך הפשט, שתוכנות המן הייתה שלא להחוליד זיהה במילא אוכל אותו, ומכוון שישראל לא היוו ממש כל השנים שלא אכלו מן בא בלו בגדייהם. אך הרמב"ן דחה דבריו בטענה שגם אם תכסה קורה שאין בתוכונתה להוציא בגדים שמקש מזוהה בודאי שיבלה, ואם כן גם לדבריו האבן עוזרא שישראל לא היו מוציאים מדבר מכל מקום היה לבנות אלמלא שנגש עימים הד' בהנאה ניסית.

ורבינו בחיה כתוב שבודאי שהוא ישראלי מועיים כדרך כל האדים אף שאכלו מן, וזה הנס שנעשה עימם שלמרות הנסים שהחלפו והזיהעה שהוציאו לא בלו בגדייהם ונוטרו בעינם חדים וטוביים [והכליל עליון, רק דוקן בן מה שנאמר "שמלאך לא בלהה מעלייך"], שלכראה והזה צרך לומר עליון, אלא שכונת הכתוב לומר ששמלאך לא בלהה מחתמת הדבר שרש עליון והזיהען הווועה]. ושلسיעו דבריו ממה שאמרו במדרש תhalim (כג') "שאל ר' אליעזר את ר' שמעון, מהיקן היו ישראל לבושים כל ארבעים שנה? אמר לו, ממה שהלבושים מלאכין הרשות. אמר לו, ולא היו צרכיהם תכובות? אמר לו, הענן היה שף בהן וגההצן. אמר לו, ולא היו מטריחים מרייח מני דשאים שהיה ריון נדף מסוף העולם ונעד טופו והוא מונענעים מעלה לחם ממי דשאים שהיה ריון נדף מסוף העולם ונעד טופו והוא מונענעים

בדין, שנאמר ריש השרירים ד, יא) והוא שלמותך בריח לבנון".

ב. ולא רק בישראל ביחסים במדבר אלא גם בעדרים במשרת מציגנו בחינה זו. וכמסופר על אשת הגאנז מאילניא שכונתיה נזולאה לשורה יתמת. אך היא לא מבילה עקב דלותם הרבה העניות הנזולאה לשורה יתמת. השיבה להן דבר, אלא נכנסה לבייה והזיהעה בשני יידה מגברי בעלה הגאנז, ושאליה את שכונתיה "האם יכולות אתן להבחן בהבדל שבין הבגדים שאחות אני בידי האחת לבין אלו שבד השניה?". השכנות בדקו את הבגדים ואמרו לה שאינן מושאות הבדל בין הבגדים וכולם מכובסים ומוצוחצחים

בשם זוג האoir מישתנה

"והסיר הד' ממך כל חולין" (ז, ט)

מרגניתא טבא בביואר ברכה זו מצאנו בספר פנים יפות, על פי דרישת האמוראים בפסק זה שהובאו במסכת באב מציעא (קז, ב) "והסיר הד' ממך כל חולין. אמר רב, זו עין הרע. שמואל אמר, זו הרוח [שמואל לשיטתו שככל נשים חולין ומותים בשניתה הרוח. שלכל אדם יש שענה רוחה ומורת שבין חולים ומוקתו]. רבי חנניא אמר, זו צינה [התקורתה, שמחתה חולים לעיתים רבו בעולם]. רבי יוסי בר חנניא אמר, זו צואה [כלומר מחלת שבאה מחמת צואה].

והנה אדם שהתנסה בפגעי הזמן והאקלים או מקרים שונים הרוי שהדרב מחסן ומהזק אותו, אך מי שנשמר ונזהר בכל אלו, כל שינוי קטן בעניינו או במוגג האoir וכיוצא בו הוא משיפוי עליו לרעה.

וזהן הדברים כלפי בני ישראל, שבמוכר שhort שhortה בהם עין רעה מפני הענינים, וגם לא שלטה בהם רוח [כמו בא ביבמות (עב, ב) לגבי רוח צפונית], וגם לא צינה [כי הענינים היו מוגדים להם את האקלים ולא שלטו בהם כו"ה אלא היה תמיד מוג אויר נוח]. וכן לא חחשו מוחלי הנגרם מצואה היהות רבינו היה נבעל באירופה. אך דוקא בגל שהו שמורים כל קר חחש משה רבינו שעיטה שכינסו לארכ' כל שניין קל במזג האoir וברוחות ובמאכלים ישפיע עליהם לרעה, ועלichert כמה עין הרע [מן פני סילוק הענינים], لكن בירך אותם "והסיר הד' ממך כל חולין", ונתקוון בה להסרת החולאים והענינים הנ"ל.

להילחם על הסיום!

"כל המצווה אשר אנכי מזכה היום תשמרן לעשות" (ח, א)

פירוש"י בשם מודרש אגדה "אם התחלה במצוות גמור אזהה, שאינה נקראת אלא על שם הגומרה". ובvier רבבי שבתי בט שפטתי חכמים [ר' שבתי חי בין השנים ת"א-ת"ע]. היה תלמיד חכם גדול ושימוש שליח צבור נרע, ומהמת קלו הנידיר בינו אותו "בסי", שהודבר רmach ב"כל המצווה" שהיא מלשון זיבל אלהים או ש"כל" הוא מלשון "בלי", ככלומר שיעשה את כולה, ואם התחילה במצוות יגמר אותה.

לא לחינם נכתב דבר זה דוקא בפרשת עקב. "עקב" הוא שורש המילה "עקבות", שהוא סדור גדול בעבודת הד'. ואנו הרוי "טובים" בלהתחיל מישימות ופרויוקטים, אך חוסר העקבות וההתמדדה עומדת בעוכרנו. והדבר נובע משתי סיבות. הראונה היא העצלות הטבעה בנפש. כי ההתלהבות הראשונית נסכת באדם רענן כבוחות, והחידוש שבדברמושר את לבו, אך ממשר המן התחלה בדעות ודעות והחידושים הנחפר להרגל, ואו העצלות עשו את שלחה עד שפעמים והאדם נטש ומניה את הענן למורי.

וסיבה נוספת היא מלחמת היצר היוציא מוחה להסבון ענין שברוחניות עד תומו.

ב. מסבה ווותנגן הס"מ על עשותו [ולכן דנו לטיסים מסכת, כרmono בראשי תיבות שלו] "סיום מסכת אין לעשות" [ולכן דנו לטיסים מסכת בתשעת הימים, וכפי שכתב האדרמור' מומונקאנש בז' לשבוע ישכר (מ' חדש תמחה אב אות ח)] "מה שנוהגים הצדיקים לעשות בתשעת הימים סיום מסכת ולאכול בש', יعن כי סעודת סיום מסכת מהלישה בחו"ל העש, וכו' מ"ז הוא שרו של עשות", וכו' חדשים אל (תמחה ואב) נפלו בגורלו של עשות, וכו' מ"ז הוא שרו של עשות, על כן טוב לשלשות סיום מסכת וסעודת מזעה להחליש כוחו כדי למעט את כח השעת המקטרו בימיים אלו].

ובספר עטרת ישועה (ח' ב' בסוף ליקוטים נו) כתוב שיעקב אבינו שידע סוד זה והתגבור על הס"מ ולמד ועשה סיום מסכת בהיותו בהר המוריה, וכוגד זה נאמר

מורת כדרה בת הוייה עברית ע"ה
המנוח סעדיה בן חים גדי זיל
המנוח שלום בן רוחה חנה איבגי זיל

אליהו בן עישא אוחנה זיל
מלכה מלוקה בת מאנואר ע"ה סלמי
המנוח יעקב בן סוליקה אדרי זיל

לע"ג ר' גנימן בן סלחה זיל♦ סורה בת והמה ע"ה
ר' שלמה בן טואס זיל♦ נאותה בת האגיה ע"ה
אהרן בן רוחה זיל♦ רחל בת סאלחה ע"ה
עביה בת סורה ע"ה

בלשון הקודש ומלמדו תורה, ואם לא עשה כן הרי הוא כאילו קוברו, שנאמר ולמדתם את בניכם לדבר בסゴ' לעמך ירבו ימיכם וימיכם ניכם". והעיר הגאון רבי משה שמואל שפירא צ"ל ראש ישיבת באר יעקב (וזה משבא פפי נח) sclכארה הר' יכול אבלו אחר בר, ומדורע יש קפיא כל בר שילמד אותו מיד כשמתחל לזרב, עד שם אינו עשה כן חשב כאילו קוברו. ובוואר שמקאן נעמוד על גודל כוחה של התחלה. הכל טמון בהתחלה והיא השורש, וכל החיים צומחים לפיה השרש. כמו שהמשיל ואות המשגיח ממייר הגאון ר' ירוחם צ"ל לאילןiscal הצלה גידולו תליה בורעה שהיא התחלה. ולמן אם לא הריגל אותן מיד בתחלתה בדרכיו תורה, הרי שיבورو תורה ילקה בחסר כל ימי חייו, וגם אם ישלים וילמד לו לאחר מכן לא יזהו להה את הכח של התחלה.

ב. ובסיורו הגר"א פירש מה שמקשים "שטריגלו בתרורתך" לאחר "המעביר שינוי מעניין ותונמה מעפעפי", כי בשינה איננו חושבים מחשבות, ו"המעביר מתעורר הוא מתחילה לחשב מחשבות, ואוי ניצב על פרשת דרכיהם, האם יחשוב מחשבות טובות או ח"ז להיפך. והיות והכל הולך אחר התחלה, לכן מבקשים מיד "שטריגלי בתרורתך", ככלומר שמחשבות זהה עתה נתעוררו יהיו מרגולות ונתונות אך ורק לTORAH ומעשים טובים, וכך יזכה שמחשבות אלו ילווה במשך כל היום. וזהסף הרב שפירא שכן נאמר (תהלים יט, ז) "וְהוּא כחנן יוצא מהופתו שיש בגבור לזרץ אורחה", שמיד אחריו החופה ינガ החתן בעבודתו הרוחנית בגבורה ולא חיללה ברפין, כי הכל תלי בחתלה.

"אהה! בעל עגלת בשמי..." השיב מרן הרב שטיינמן לטיס היבר

יש להבין את דברי רשי"י הנ"ל "ואם לא עשה כן הרי הוא כאילו קוברו", שמשמעותם שכל שניים מלמד לבנו תורה הרי הוא כאילו קוברו. ולכארה מה פשרה של קוטבויות זו, וכי אין משחו באמצעי וכי מה היה אם לא לימדו תורה אף היה פروفיטור או מדען או רופא ומדובר גם זה נשבע כקוברו.

וכען זה מצאו לרבר יוסף שאמר בחג השבעות (פסחים סח, ב) "אי לא הא יומא דקא גרים, כמה יוסף איבא בשוקא", ופייש"י אמר לא יום זה שבוצותו למדתי תורה נונטורומתית, הרי אנסים הרבה בשוק ששים יוסף, ומה ביני לבנים". ולכארה אף כאן נשאלת השאלה, וכי אין משחו באמצע, מדובר זה או בית מדרש או שוק, וכי אין "יוסף" שעאים לא כאן ולא כאן אלא בעלי מקצועות שונים וחשובים.

ועל שאלה זו אודות דברי רב יוסף השיב הגאון רבי זלמן רוטברג צ"ל ראש ישיבת בית מאיר, שלומות חשבותה של תורה ולומדייה בטלים כל החשיבות המדומות שיש בעולם, ואל מול תלמיד חכם הניצב בקבוק אהת הרי ש"משקלם" הסגוליל של כל הפروفיטורים והרופאים והמלומדים למיניםיהם שווה בדיקון לירקני השוק, ומוכחה של משואה זו נולדה הקוטבויות של "או תורה או שוק" ואין משחו באמצע.

ובדרך זו יתבארו דברי רשי"י "ואם לא עשה כן הרי הוא כאילו קוברו", כי התורה היא החיים של היהודי, ואב שאינו מלמד את בנו תורה, גם אם ילמד אותו כל מקצוע שבבעלם, הרי מנע ממנו את עצם החיים.

ב. ומסופר שפעם הגיע בעל תשובה בתחלת דרכו שהיה טיס בכיר בחברת התעופה אל על מעונו של מרן הגאון רבי אהרן ליב שטיינמן שליט"א. הרב שאל אותו על עיסוקו, והוא השיב בnimת התשנאות שהנו משתמש בטיס בכיר בלבד. אך הרב הפטיר "אהה! בעל עגלת בשמי...".

לימים סייר הלה שופט זה ניפץ לרסיסים את תדרmitt היוקרה שבנה לעצמו וגרם לו לתפנית בחיו, באשר הבין והפניהם שמה שנדמה לו בחשיבות וכבוד הוא בלן נפה ואין וזחיבות אמייתיה, כי מה ההבדל בין לבין בעל עגלת או מונית זה נושא על הקרקע וזה באיר... וכי בשל כך צירף הוא להתגאות? ואין לך חשבות אמייתית אלא בתורה הקד".

וריהם טוב ואוז אמרה להם הרבנית "הגביגים שבידי הימנית הם אכן מכובסים, אך את הגביגים שבידי השניה לבש בעלי המשך כל השבוע ורק היום פשוט לבבוד שבת קודש, ראו נא כי אין בהם שום סרך של זיהה ושמצח של לבול, וחיכם נעים כאילו זה עתה כבוסי וכי מادرם צדק וקדוש כזה שהוא במלוך אחר כי ממש עלה בלבתי להתגרש?".

וכען זה מספרים אודות הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ ראש ישיבת קמניץ, והגאון רבי משה פינשטיין בעל האגירות משה, ומラン רבני הגודל רבי עובדיה יוסף, וכן צדיקים נוספים, וכל זה מוחמת גודל קדושתם וצדקתם.

מה שספרה מחברתו של מרן הרב עובדיה...

"אשר אנכי מצוה אתכם הימים לאהבה את ה' אלהיכם" (יא, יג)

הנה פירושי "לאהבה את ה'" - שלא תאמר הרי אני לומד בשבייל שאהיה עשיר, בשבייל שאקרה רב, בשבייל שאקבל שכיר. אלא כל מה שתעתשו עשו מאהבה וסוף הכבוד לבא". דברי רשי"י בירורים, אך דא עקא שאינם עולמים בקנעה אחד עם הנחותם של רבים מגודלי הדורות שאת צמייתם הרוחנית ליוותה השαιיפה להתעלות ולהיות רב גודול בישראל. ולהלן מספר דוגמאות. על מREN הרב שמואל הלוי ואזונר צ"ל מסופר שבאים מן הימים מצא אחד מבני ביתו שערק סדר בכתביו הרב, מחברת ישנה של דברי תורה הכתובים בכתב עזוף ומוסדר, ובתחילתה נכתב "שמואל הלוי ואזונר אב"ד לודז". הלה שלפי מיטב זכרונו מועלם לא היה הרב אב"ד לודז ניגש לשאול אותו על הגילוי המפתח. והרב חירק וענה לו "אנן לא היהי אב"ד לודז". אלא שמחברת זו נכתבה בעודי בחור צער, וכדי לעודר את עצמי ללימוד ולהתකום רשותי תואר זה כדי שהדבר יהיה וידרבן אותו ללימוד ולהתמיד עוד ועוד".

כמו כן קיימות עד הימים מוחבות של רבינו מREN רמן רבי עובדיה יוסף צ"ל' שהם רשם על שמם ונברתו תארים שונים שנעודו לעודר ולדרבן אותו. ועל הגאון ר' מרדכי גיטטר ראש ישיבת טל' מסופר שבילו היה לו אלבום תМОנות של גודלי תורה, והשאר בו מקום אחד ריק ללא תМОונה. אביו הבחן שבמוקם הריך מקופל פתק קטן, וכשהזעיא את הפתק גילה שבנו כתוב בו "מוטלה מוטלה", אם תלמד תורה בתהמודה התמונה שלך יוכלה להיות איז". וכן יש עדויות למכבר על גודלי תורה שעודדו עצם בתחלת דרכם בדרכו. ולכארה כיצד כל זה מתיישב עם "לאהבה את ה'" - שלא תאמר הרי אני לומד בשבייל שאקרה רב, אלא כל מה שתעתשו עשו מאהבה וסוף הכבוד לבא?"

אך החשובה ברורה, כל אותם גדולים השתמשו בבחורותם בתארים אלו כבלי ולא במשטרה. ככלומר שיש מי שככל מטרת לימודו ייאר בשבייל שיקרא רב, ועליו מדבר רשי"י, אך הגודלים הנ"ל לא למדו כדי שיקראו להם רב, אלא מפני שאהבת תורה פיעמה לבלם ושהפו בכל מאמוד לחיות תלמידי חכמים, אמנים אדים הוא אדם ולא ניתנה תורה למלאכי השרת, ווש לו עלילות ומורדות ונסונות וקשיים שונים, וכדי לדרבן עצם להוציא ולהשקי נגה להזכיר יוזם יגולם להזכיר מעת עד זיכון יגולם להציג ימשיכו בדרך זו.

וזドבי רשי"י יוכיו, שכטב "כל מה שתעתשו עשו מאהבה וסוף הכבוד לבא", והבטה רך לענשה מאהבה, וכוין שהగודלים זכו בסוף בכבוד עצם, הרי שהחוי סופם על תחולתם שעשו מאהבה, והאת לרשות שנהו בטסמי התארים הילך, ועל בחר שאין זו סטירה לע"ושום אהבה", כל שחדרב משמש כבלי ולא הפרק לפרטיה בפניהם עצמה.

צומת המחשבות

"וילמדתם אותן את בניים לדבר בס" (יא, יט)

פירושי "לדבר בס" - משעה שהבן יודע לדבר, למדחו תורה צוה לנו משה, שיהוא זה לימוד דבריו. מכאן אמרו, כשהתינווק מתחילה לדבר אביו מישיח עמו

כולל ערבית לארכאים עובדים

শহুমিং আনো লেখুন ব্যাপক উচ্চ শিক্ষা প্রতিষ্ঠান এবং সরকারি মাধ্যমিক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান। এগুলো প্রাথমিক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান এবং মাধ্যমিক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান। এগুলো প্রাথমিক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান এবং মাধ্যমিক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান।

কলל יפותה ביה בחודש אולוב'ל. לפרטים ניתן לפנות לראושן הקולל הר' ראובן גולן בטל 2122-4505

המנוה שמעון בן שלום בר כוכבא ז"ל ♦ מorth עלייה בת סולטנה אבטבול ע"ה ע"י ילדיה הייז ♦ מorth חנה בת רבקה ע"ה ע"י בנותיה תה'

אריה חי בן יוסף נהרי ז"ל
מורים בת יונה אשוויל ע"ה
פאול בן חוה ע"י לביא שלום

דניאל בן שמואל ורבeka אליהו ז"ל
שלמה בן עלייה וברוי ז"ל ע"י אבטבול
אריה חי בן יוסף נהרי ז"

מorth טאוס בת גוחר סלמי ע"ה
מorth רונית הדריה בת שעודה מול ע"ה
דוד ישראלי בן חנינה טרובי ז"